

Botermarkt - Belfortstraat in Gent (Oost-Vlaanderen)

Vermeiren Geert, Bru Marie-Anne & Laleman Marie Christine

OVERDRUK UIT:

Kroniek Archaeologia Mediaevalis, Gent, 2012, nr. 35, p. 240-241.

bekende natuurstenen platen zijn van een ander type. De meeste grafplaten uit de late middeleeuwen zijn gegraveerde platen met opschriften. Talrijke voorbeelden daarvan worden bewaard in het museum van de Sint-Baafsabdij. De bekende anepigrafische of schriftloze grafplaten die onder meer in de Sint-Pietersabdij werden opgegraven, tonen geen beeltenis en zijn enkele eeuwen ouder. De voorgestelde gotische architectuur en enkele andere details lijken typologisch eerder 13de-eeuws, maar dit is te weinig om nu al een dergelijke datering voor de plaat naar voren te schuiven.

Van de kettingmuur kon slechts een klein deel worden onderzocht. Net zoals zijn zuidelijke tegenhanger was hij opgebouwd uit Doornikse breuksteen en opgevoegd met een beige kalkmortel. Sporadisch werden baksteenfragmenten gebruikt voor latere aanpassingen. Indien zich onder deze grafplaat inderdaad een grafkelder bevindt, dan bestaat een gelijkaardige situatie als bij de zuidelijke kettingmuur waar eveneens een deel weggebroken was voor de aanleg van een grafkelder.

Zoals hoger vermeld werd nog een deel van de kerkvloer ten oosten van de plaat aangetroffen. Het ging om een eenvoudige baksteenvloer (formaat 23/24 x 12 x 6 cm), opgevoegd met beige kalkmortel.

Botermarkt – Belfortstraat in Gent (Oost-Vlaanderen)

VERMEIREN GEERT, BRU MARIE-ANNE & LALEMAN MARIE CHRISTINE

Het voorlopig laatste deel binnen de grote KOBRA-werkzaamheden die het Gentse stadscentrum een nieuw gelaat geven, werd tussen 18 april en 15 mei afgewerkt (vergunning 2010/200). Dit verslag geeft slechts een summier beeld van de resultaten, aangezien deze moeten geplaatst worden in een breder verhaal dat na bijna drie jaar opgraven geschreven dient te worden.

De opgravingen van de westelijke helft, naast het Stadhuis, gingen vooraf aan de diepe aanleg van nieuwe rioleringen waarbij het volledige archeologische patrimonium verloren gaat. De archeologen van de Stad Gent werden hierin bijgestaan door Ilse Huylenbroeck van Archaeological Solutions. De vrijgelegde sporen verwijzen naar de voorgeschiedenis van de Botermarkt, de vroegere *Plaetse* die in het begin van de 14de eeuw als het officiële centrum van de laatmiddeleeuwse stad werd aangelegd en door Belfort en schepenhuisen werd afgebakend. De oudste lagen op de top van de Zandberg die aan het kruispunt met de Hoogpoort te situeren is, gaan wellicht terug tot de 10de-11de eeuw, de periode dat Gent zich buiten de eerste portusomwalling begon te ontwikkelen. De met donkere vulling goed zichtbare kuilen maken een tweede ontwikkelingslijn uit. Mogelijk behoren ze tot het achtererf van een middeleeuws huis. De kelderverdieping van het Stadhuis bevat nog de bouwrelicten van verschillende middeleeuwse huizen ouder dan de schepenfuncties. De muur van Doornikse steen, die in de opgravingen van de Botermarkt op de zuidelijke rooilijn van de Hoogpoort wordt vastgelegd, is misschien een erfafsluiting van een dergelijk luxueus patriciërshuis uit de 12de-13de eeuw en omsloot een erf.

Zicht op de muur in Doornikse kalksteen met spaarboog (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

De archeologische vondsten uit enkele kuilen, waaronder een goed bewaarde houten kom, zijn in de 13de-14de eeuw te plaatsen. Die tweede ontwikkelingsfase wordt afgedekt door enkele fragmentarisch bewaarde bakstenen constructies. Zoals bij het vroegere onderzoek in 1998, op de plaats van het voetpad en de monumentale trap van het Stadhuis, kunnen ze verwijzen naar het eerste schepenhuis van gedele dat in de jaren 1320 aan de westzijde van de *Plaetse* werd opgetrokken. Omstreeks 1600 maakte dit dan vervallen schepenhuis plaats voor de monumentale renaissance-architectuur die nog steeds Poeljemarkt en Botermarkt beheerst.

De Belfortstraat, aanvankelijk Borloutstraat, werd pas in 1900 aangelegd als verbinding tussen de Botermarkt en Sint-Jacobs en is er gekomen na het afbreken van diverse huizen die op het huidige tracé stonden en het optrekken van nieuwe op de nieuwe rooilijnen. Het project kaderde eveneens binnen de stadsvernieuwing onder burgemeester Emile Braun (1895-1920), die ijverde voor brede verbindingswegen. Tussen Hoogpoort en Onderstraat werd de Borloutstraat aangelegd, waarvoor een achttal huizen met hun bijgebouwen en erven werden onteigend. In de westelijke helft van de huidige Belfortstraat werden slechts beperkte relictten teruggevonden, door het veelvuldige verstoren door leidingen en rioleringen. Er kon wel aansluiting gemaakt worden met de vondst van een oudere patriciërs woning in Doornikse kalksteen, opgegraven tijdens de campagne in de oostelijke helft van de straat.

Ten zuiden van de oorspronkelijke bebouwing, op het tracé van de Hoogpoort, werd ook aan deze zijde van de straat een coupe gezet op wat de oude middeleeuwse handelsas moet geweest zijn. Ook hier is een nog verdere verwerking nodig vooraleer uitspraken te kunnen doen over eventuele dateringen, doch de bevindingen uit de oostelijke helft lijken te worden bevestigd en versterkt.